
IDEA 12

Inclusive Direction in Education of Adults on Article 12 - Vzdělávání dospělých o článku 12 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením

EU Erasmus+ 2016-1-CZ01-KA204-023975
IDEA 12 www.idea12.eu

Projekt odstartoval 1. září 2016 a skončil v prosinci 2018. Zúčastnili se ho lidé s postižením spolu s dalšími představiteli osmi organizací ze šesti zemí - České republiky, Litvy, Lotyšska, Slovenské republiky, Španělska, Velké Británie. Koordinátorem projektu byl český QUIP (Kvalita v praxi). Druhým českým partnerem projektu byla Univerzita Karlova - Evangelická teologická fakulta zastupovaná Bohumilou Bašteckou a Hanou Janečkovou.

1. Co měl projekt docílit?

Projekt byl ctizádostivý. Cílů měl několik.

- Zvýšit povědomí veřejnosti o Úmluvě osob se zdravotním postižením. Úmluva zdůraznila rovnost před zákonem pro všechny, tedy například pro osoby s mentálním postižením nebo s demencí. Naše republika se k ní přihlásila v roce 2010. Zásady Úmluvy však ještě nenaplní. Lidé už nesmí být zbavováni svéprávnosti, to by bylo protiprávní. Stále ještě je ale u nás dost osob ve svých právech omezených. Přitom to není nutné. Jsou jiné způsoby, jak se mohou lidé chránit před špatným rozhodnutím. Jedním z nich je rozhodovat se s podporou.
- Seznámit laickou i odbornou veřejnost s podporou při rozhodování. Objasnit, co to je, jak se to dělá a kde se to využívá.
- Učit lidi začleňujícím způsobem. To znamená, aby o svéprávnosti a podpoře při rozhodování učili lidé, kteří mají s věcí osobní zkušenost. Protože nejlépe vědí, jaké to je žít s postižením, bojovat o navrácení svéprávnosti a využívat podpory při rozhodování.

2. Proč si projekt tyto cíle kladl?

Protože lidé, kteří ho vytvářeli, věří rovnosti lidí. Věří také, že můžeme žít ve světě bez ústavů. Být pro sebe navzájem důležití. Vzájemně si pomáhat.

3. Co projekt skutečně docílil?

Dopad projektů se těžko měří i obtížně odhaduje. Nicméně organizátoři věří, že přispěl k rovnosti a vzájemnosti lidí a ke spolupráci zájmových skupin.

Z hlediska výstupů splnil zadání. Vznikl právní rámec pro výklad článku 12 Úmluvy o právech osob se zdravotním postižením, Kniha dobré a slibné praxe a Kniha tréninková. Každá organizace uspořádala jednodenní až tří denní setkání, kde učili ve dvojicích lektoři s postižením a bez postižení. PROKLIK NA POZVÁNKU + NA HODNOCENÍ ČESKÉHO SETKÁNÍ + NA FOTOGRAFIE.

Za ETF UK lze říci, že nás zaujala metoda snadného čtení. Snadné čtení je jeden z projevů univerzálního designu neboli začleňujícího designu pro všechny. Jde o to udělat věci tak, aby je mohli používat všichni lidé - s postižením či bez postižení. Snadné čtení znamená podpořit různými způsoby srozumitelnost informace obsažené v textu.

Přeložili a zkrátli jsme metodiku, kterou nám v rámci projektu poskytla organizace Change z Velké Británie. PROKLIK na Easy Read překlad z Change leden 2019 Díky spolupráci se slovenskou Krajinou harmónie máme ilustraci, jak může snadné čtení vypadat v praxi. PROKLIK na Easy read slovensky čl. 19 Víme, že též QUIP se vydal cestou snadného čtení. Snahou např. je, aby bankovním informacím porozuměli i lidé s mentálním postižením.

4. Co se nepovedlo? Co příště dělat jinak?

Měl to být projekt, který překračuje hranice - kromě mezilidských i ty mezi zeměmi, postiženími, obory, institucemi. V některých oblastech je ale spíše vytvářel. Pravděpodobně proto, že na začátku lidé nevěnovali dost času a úsilí na to, aby vytvořili celek. A v něm si řekli, že budou důsledně věrni tomu, čemu věří. Věřili rovnosti, důležitosti každého člověka, účtě (s projevem např. ve snadném čtení), pak by se rovnost, důležitost a účta měly projevovat v průběhu celého projektu a týkat se všech lidí v něm zúčastněných stejně jako zájmových skupin.

Namísto toho se projekt zaměřil na výsledné dosahování rovnosti u druhých. Nezačleňoval. Například základní materiál projektu nebyl psán ve snadné řeči, nýbrž ve složité řeči právnické, v oborové hantýrce. Opomíjel zájmy lidí s postižením. A to i těch, kteří měli být projektem vyškoleni, aby o tématu mohli sami učit. Zároveň projekt nenahlížel vlastní předpojatosti. Volba právnické řeči byla zdůvodňována tím, že by jinak soudci nevzali výstupy projektu vážně.

Učíme se stále znovu. Snad už příště se nám podaří včas zahlédnout přílišnou ctižádost. A namísto ní pečlivěji vytvářet společenství, kde jsou si lidé svým hlasem rovni - ať jde o lidi s mentálním postižením nebo o soudce.

5. Co díky projektu plánujeme?

Skupina lidí, která se díky projektu více seznámila, bude spolu pokračovat v díle. V Karolinu má v roce 2019 vyjít učebnice o podpoře při rozhodování psaná jednoduchým jazykem Rozhodujeme se s podporou anotace. Jsme rádi, že spolu a s tématem neztratíme kontakt.

Zarealizační tým: Bohumila Baštecká, Hana Janečková a spolupracovníci: Barbora Mikulová, Jan Paleček, Michaela Timoracká, únor 2019.